

e-ISSN: 2630-6417

International Journal Of
Social, Humanities And
Administrative Sciences
(JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8 Issue: 55
Year: 2022 AUGUST
Pp: 1008-1014

Arrival
11 July 2022
Published
31 AUGUST 2022

Article ID
64026
Article Serial Number
8

DOI NUMBER
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.64026>

How to Cite This Article
Kocamaz, M. & Erdoğan, M.
(2022). "Dersine Katılan
Öğrencilerin Korku ve
Depresyon Düzeylerinin
İncelenmesi", Journal Of
Social, Humanities and
Administrative Sciences,
8(55):1008-1014

International Journal Of
Social, Humanities And
Administrative Sciences is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.
This journal is an open
access, peer-reviewed
international journal.

Covid-19 Pandemi Sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Dersine Katılan Öğrencilerin Korku ve Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of the Fear and Depression Levels of Students Attending Physical Education and Sports Class in the Covid-19 Pandemic

Muhammet Kocamaz Murat Erdoğan

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yönetimi ve Rekreasyon ABD, Eskişehir, Türkiye
Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Konya, Türkiye

ÖZET

2019 yılı içerisinde Çin Halk Cumhuriyeti'ne bağlı Wuhan şehrinde ortaya çıkan ve dünya ülkelerine ani şekilde yayılan koronavirüs salgını gündelik hayatta çeşitli sınırlandırmalar oluşturması sebebiyle birçok psikolojik problemlere neden olmuştur. Hastalığın kişiler arası bulaşma olasılığının minimum seviyeye indirilmesi amacıyla konulan tedbirlerden sosyal mesafenin korunması, izolasyon kurallarının yanı sıra normal hayata dönüş sürecinin ne kadar zaman alacağına bilinememesi insanlarda belirsizliğin doğurduğu korku ve kaygıya yol açmıştır. Bireylerin ev içerisinde geçirdiği zaman diliminin artış gösterip aktivitelerin azalması depresyon riskini yüksek seviyeye çıkarmıştır. Salgın sebebiyle online eğitime geçiş yapılması, okul müfredatında özellikle bire bir temas gerektiren beden eğitimi dersine karşı bir takım tedirginliklere de neden olmuştur. Bu çalışma 2020-2021 eğitim -öğretim yılında uzaktan eğitim derslerinde online beden eğitimi ve spor dersine katılan öğrencilerin covid-19 salgınına yakalanma korkusu ve depresyon seviyelerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın verileri, online formlar kullanılarak öğrencilerin kendi istekleriyle katılımı esas alınarak toplanmıştır. Çalışmada 'Demografik Bilgi Formu', 'Covid-19 Korku Ölçeği (KKÖ)' ve 'Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)' veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmaya 56 erkek 62 kadın öğrenci olmak üzere toplam 118 kişi katılım sağlamıştır.

Sonuç olarak; cinsiyete göre Covid-19 korku düzeyi incelenmiş olup kadın bireylerin erkek bireylere göre Covid-19 korku düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Cinsiyete göre depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılığa ulaşılamamıştır. Sınıf düzeyine göre yapılan analiz sonucunda Covid-19 korku düzeyleri arasında anlamlı farklılığa ulaşılamamışken, depresyon düzeyleri arasında 6. sınıf ve 8. sınıf bireyler arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Beden Eğitimi ve Spor, Korku, Depresyon

ABSTRACT

The coronavirus epidemic, which emerged in the city of Wuhan in the people's Republic of China in 2019 and spread rapidly to the countries of the world, caused many psychological problems due to various limitations in daily life. The protection of social distance, which is one of the measures taken to minimize the risk of interpersonal transmission of the disease, as well as the isolation rules, as well as the uncertainty of how long the process of returning to normal life will take, has led to fear and anxiety caused by uncertainty in people. The increase in the amount of time individuals spend at home and the decrease in activities have increased the risk of depression to a high level. The transition to online education due to the epidemic has also caused some uneasiness against the physical education lesson, which requires one-to-one contact from the school curriculum lessons. In this study, it was aimed to examine the covid-19 fear levels and depression levels of the students who participated in the online physical education and sports course in the 2020-2021 academic year during the pandemic process. The data for the study were obtained on a voluntary basis through online forms. In the study, 'Demographic Information Form', 'Covid-19 Fear Scale' and 'Beck Depression Scale' were used as data collection tools. 118 participants, including 62 female and 56 male, were included in the study.

As a result; Covid-19 fear level was examined according to gender, and the Covid-19 fear level of female individuals was higher than male individuals. There was no significant difference between depression levels by gender. As a result of the analysis made according to the class level, no significant difference was found between the Covid-19 fear levels, but a significant difference was reached between the 6th and 8th grade individuals in the depression levels.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Physical Education and Sports, Fear, Depression

1. GİRİŞ

WHO (Dünya Sağlık Örgütü) Çin Halk Cumhuriyeti ülke çalışma ofisi, 31 Aralık 2019 tarihinde, Çin Hubei eyaletine bağlı Vuhan kentinde, gün geçtikçe artan zatürre vakalarını kamuoyuna bildirmiş ve 2020 yılı Ocak tarihinde ise, insanlarda hiç rastlanılmamış virüs tespit edilmiştir. Başlangıçta 2019-nCoV ismini alan bu bulaşıcı hastalık, süreç ilerledikçe Covid-19 olarak adlandırılmış ve üç aylık bir zaman diliminde bir çok ülkede görülmeye başlanmıştır. Ülkemiz'de 11 Mart 2020 tarihinde görülen ilk Covid-19 vakasının'dan 12 Mayıs 2020 tarihine kadar geçen sürede, Covid-19 Hastalığına yakalanan kişi sayısı toplam 141 bin 475 iken, 3 bin 894 kişinin Covid-19 hastalığı sonrası öldüğü ifade edilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 'nün yaptığı toplantı sonrasında dünyanın önemli bir sıkıntıya mağruz kaldığını ifade etmiş ve salgını, pandemi olarak duyurmuştur (WHO, 2020). Alınan karar dolayısıyla dünya ülkelerinde küresel çapta endişe ve korku meydana gelmiştir. Alınan karar sonrasında tüm dünya devletleri tarafından hastalığın yayılmaması için günlük hayatı etkileyen sokağa çıkma yasağı gibi kısıtlayıcı tedbirler almış ve birçok sosyal faaliyetler iptal edilmiştir. (Hellewell vd., 2020). Bu tedbirlere rağmen pandemiye bağlı ortaya çıkan vaka artış oranlarının kontrol edilememesi durumuna, salgının bitiş zamanının tahmin edilememesi de (Bao ve ark. 2020; Zandifar ve Badrfam, 2020) ilave edilince ilk etapta futbol olmak üzere bir çok sportif etkinliklere insanlar alınmadan oynanması kararına varılmıştır (Duarte, Muñoz ve Meyer, 2020).

Korku, bireyi tetikleyen olumsuz uyaranların ortaya çıkması sonucu meydana gelen duyuşsal ve bilişsel etkileri olan bir kavram olarak ifade edilir (de Hoog ve ark. 2008). Birçok hastalıkta olduğu gibi salgın hastalıklar da bireyde kaygı, korku gibi olumsuz duygular ortaya çıkarabilir. Kaygı ve korkunun bireyde kendine zarar vermeye gidebilecek kadar olumsuz sonuçları olabilmektedir (Goyal ve ark. 2020; Mamun ve Griffiths, 2020). Covid-19 hakkında bilinmeyen bir çok değişkenin olması insanlarda korkuya yol açmıştır (Egunjobi, 2020). Gündelik yaşantıyı değiştirmesine bağlı olarak Covid-19 pandemi sürecinde hastalığın insanlar üstünde bir çok bilişsel ve duyuşsal olumsuz etkisinin meydana geldiği ve insanlar üzerinde anksiyete, depresyon ve korkuların üzerine yapılacak çalışmaların insan bilimi açısından oldukça önemli olduğu çeşitli çalışmalarda ortaya konmuştur (Pakpour ve Griffiths, 2020). Bireylerin pandemi sürecinde izole olmalarına bağlı meydana gelen sıkıntı, kişi herhangi bir problemi olmasa bile çeşitli psikolojik problem seviyelerini arttırmakta, süreç öncesinde psikolojik sıkıntıları olan bireylerin belirtilerini arttırmaktadır (Shigemura ve ark. 2020). Kaygı bozukluğu (anksiyete) kavramı; vücutta çeşitli akut ve kronik etkiler gösteren (tansiyon, endişe vb) bedensel farklılıklar meydana gelme durumudur (Major ve ark. 2000). Pandemi süreçlerinde, kültür çeşitli sosyodemografik değişkenler dışında bağımsız olarak COVID-19 rahatsızlığına kapılma düşüncesi (Egunjobi, 2020), hastalık hakkında yeterli bilgi sahibi olunmaması, ölüm sayılarının anlık olarak kamuoyuna duyurulması, gelecek endişesi (Banerjee, 2020), yeterli tedbirlerin alınıp alınmadığı (Moghanibashi-Mansourieh, 2020) gibi değişkenler kaygıya yol açan etkenler olabilmektedir.

Depresyon yoğun ve ciddi bir duygu durum bozukluğudur (Karamustafalıoğlu ve Yumrukçal, 2021). Amerikan Psikiyatri Derneği (APA)' ne göre, kişinin düşünme becerisini, sosyal yaşantısındaki hareketlerini ve duygularını negatif yönde etkileyen psikolojik problemlerin başında depresyon gelmektedir. Ayrıca depresyon, kontrol altına alınmadığı takdirde kişiyi ölüme kadar sürükleyebilen ciddi rahatsızlıktır (Bertone, 2009). Truschel'e göre depresyondaki kişi, devamlı süregelen olumsuz duygular yaşar ve daha önce zevkle yaptığı etkinliklere karşı ilgisini kaybeder. Bireyler, depresyonun sebep olduğu duygusal sorunlara ilaveten, kalıcı ağrılar veya özümseme sorunları benzeri somatik belirtileri de yaşayabilir (Truschel, 2020).

Yaşamın çok farklı alanlarını olumsuz etkileyen Covid-19 pandemi süreci, eğitim-öğretim alanında da ağır etkiler bıraktığı bilinmektedir. Pandemi nedeniyle yüz yüze eğitime ara verilmesi, eğitim-öğretimin olmazsa olmazı olan yapıları değişkenleri etkilediği ve eğitim sistemine ağır tahribat verdiği görülmektedir. Eğitim bir süreç olduğundan Covid-19 salgınının eğitim ve öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenebilmesinin şu an için zor olduğu bilinmektedir. Uzaktan/ çevrimiçi eğitime geçişin aniden olması öğrenciler ve veliler için şok etkisi yaratmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde öğretim metotları, daha önce denenmemiş tarzda, bilgisayar, telefon gibi teknolojik aletler yardımının gerekli olduğu online programlar aracılığıyla öğrenciye sunulmaktadır. Uzaktan eğitim sebebiyle eğitimlere online olarak katılan bireylerin not değerlerinin daha önce bilinmeyen biçimde yapılması bazı belirsizliklere neden olmuştur. Bu durum eğitimde birçok karmaşanın ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Burgess ve Sievertsen, 2020). Daniel (2020), Covid-19 salgını süresince ve sonrasında eğitimin yönetilmesi için farklı seviyelerdeki öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması, uzaktan eğitim için pratik yaklaşımların keşfedilmesi, müfredatın uzaktan eğitim sürecine göre yeniden hazırlanması, sürekli aralıklarla değerlendirmelerin yapılması, Covid-19 sonrasında yüz yüze eğitime dönüş için çalışmaların yapılması ve yararlı kaynakların temin edilmesine dönük ciddi çalışmalara ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Türkiye'de Covid-19 salgını esnasında bireylerin psikolojilerini güçlendirmeye yönelik araştırmaların (Tanhan vd., 2020) ve insanlara psikolojik destek sağlama anlamında güncel öğretim modellerinin adaptasyon sürecine ilişkin bilimsel çalıştaylar düzenlendiği bilinmektedir (Tanhan, 2020). Covid-19 ve eğitim açısından bakıldığında; Covid-19 pandemisinde eğitim-öğretimin yapı taşı olan öğrencilerin süreçten nasıl etkilendikleri, uzaktan eğitim metotlarına karşı algılarının nasıl olduğu, online eğitim öğreticilerinin pandemiden etkilenme seviyeleri ve standart hayata dönüş bakış açıları hususunda yeterli çalışmanın olmadığı görülmektedir (Tanhan, 2020). Konu hakkında yeterli çalışmanın olmaması Covid-19 ve eğitim hakkında bir problem alanının devam ettiğini göstermektedir.

Yapılan alan yazın taramasından toplanan verilerden hareketle çalışmanın amacı, Covid-19 salgınının başladığı tarihten bu yana okullarda yürütülmekte olan uzaktan eğitim sürecinde beden eğitimi ve spor derslerine katılım sağlayan öğrencilerin Covid-19 korku düzeyleri ve depresyon düzeylerinin incelenmesidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Çalışmamızda, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde yürütülen çalışmalarda, katılımcıların görüş, tutum ve özelliklerinin nicel olarak ortaya konması amaçlanır (Büyüköztürk vd., 2008). Bu çalışmada da, uzaktan eğitimle Beden Eğitimi ve Spor dersine katılım sağlayan ortaöğretim düzeyi öğrencilere anket uygulaması yapılmış ve öğrencilerin Covid-19 Korku Düzeyi ve depresyon düzeyleri belirlenmeye çalışılmış, çeşitli sosyodemografik özelliklere göre bu iki değişken incelenmiştir.

2.2. Çalışmanın Grubu

Çalışmanın evrenini, 2020-2021 eğitim –öğretim yılında uzaktan eğitimle beden eğitimi ve spor dersi alan ortaöğretim düzeyi öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise, ortaöğretim düzeyi (5, 6, 7, 8) öğrenim görmekte olan toplam 118 öğrenciye ulaşılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Form bireylerin yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyini öğrenmek amaçlı sorulardan oluşmaktadır. Bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Covid-19 Korkusu Ölçeği

Çalışmada, örneklem grubunun Covid-19 salgınına yönelik korku seviyelerini belirlemek maksadıyla Ahorsu ve ark. (2020) tarafından tasarlanan ve Türkiye geçerliliği Bakioğlu ve ark. (2020) tarafından düzenlenen 'Covid-19 Korkusu Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçek tek boyuttan meydana gelmiş olup 7 maddeden oluşmakta ve ölçek maddelerinin puanlamaları 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arası değişkenlik göstermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 35, en düşük ise 7'dir. Ölçek işaretlemeleri yapıldıktan sonra alınan puanın yüksek olması Covid-19 hastalığına yönelik korkunun fazlalığına işaret ederken düşük puan alınması Covid-19 korkusunun az olduğunu belirtmektedir. Ölçeği iç tutarlılık katsayısı mevcut araştırma için .84 olarak hesaplanmıştır.

Beck Depresyon Ölçeği

Beck Depresyon Ölçeği, öğrencilerin depresyon belirti düzeylerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Beck (1961) tarafından tasarlanan ölçek 21 belirti seçeneğinden meydana gelmiştir. Ölçeğin her kategorisinden alınabilecek puan sayısı 0 ile 3 arasında değişiklik gösterir. Ölçeğin maksimum puanı 63 olup alınan puanın yüksek olması depresyon düzeyi şiddetiyle doğru orantılıdır. Ölçek toplam puanının seviyeleri sırasıyla 10- 17 puan hafif, 18-29 puan orta, 30-63 puan ciddi düzeyde depresyonu göstermektedir (Savaşır ve Şahin 1997). Ülkemizde ölçekten alınan 17 ve üzeri puanların %90 ihtimalle normalin üzerinde depresyon seviyesini gösterdiğini bildirmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının Cronbach alfa katsayısı .74, bu çalışma için .86 olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırma probleminden hareketle, katılımcıların aritmetik ortalama değerleri, ardından standart sapma değerler hesaplanmış, ardından online Beden Eğitimi ve Spor dersine katılım sağlayan öğrencilerin Covid-19 korku düzeylerinin ve depresyon düzeylerinin, çeşitli sosyodemografik özelliklere göre farklılıklarını belirlemek amacıyla Anova ve T testi analizleri tercih edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında Spss 25.0 paket programı kullanılmıştır. Analizlerin ilk aşamasında bireylerden alınan verilerle Covid-19 korku düzeyi ve depresyon düzeyi ortalamaları incelenmiştir.

Tablo 1. Covid-19 Korku Düzeyi Ortalamaları

	N	Ortalama	Standart Sapma
Covid-19 Korku Düzeyi	118	3,38	1.106

Çalışmaya katılan bireylerin Covid-19 Korku Düzeylerini ortaya koyan N, Ortalama ve Standart Sapma değerleri tablo 1'de gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre çalışmaya katılan bireylerin Covid-19 korku düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 2. Depresyon Düzeyi Ortalamaları

	N	Ortalama	Standart Sapma
Depresyon Düzeyi	118	2,03	0,64

Çalışmaya katılan bireylerin depresyon düzeylerini ortaya koyan N, Ortalama ve Standart Sapma değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir. Analiz sonuçlarına göre çalışmaya katılan bireylerin depresyon düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 3. Cinsiyete göre Covid-19 Korkusu Farklılaşmasına İlişkin T Testi Tablosu

	Grup	N	Ortalama	Standart	t	sd	p
--	------	---	----------	----------	---	----	---

Covid-19 Korkusu Toplam Puanı				Sapma			
	Erkek	56	3,63	0,99	2,41	116	.000
	Kadın	62	3,15	1,15			

Cinsiyete göre Covid-19 Korku düzeyine ilişkin verilerin analizi için bağımsız gruplarda t testi uygulanmıştır. Analizlere ait veriler tablo 3' te gösterilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde cinsiyete göre Covid-19 Korku düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Ortalamalar incelendiğinde erkek öğrencilerin Covid-19 Korku Düzeylerinin kadın bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca iki grubunda Covid-19 Korku Düzeylerinin ortalama altında olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Göre Covid-19 Korku Düzeyine İlişkin One Way Anove Analiz Tablosu

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	10,956	3	3,65	3,14	,028
Grup içi	132,215	114	1,16		
Toplam	143,171	117			

Sınıf düzeyine göre Covid-19 Korku Düzeyine ilişkin verilerin analizi için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Sınıf düzeyine göre gruplararası ve grup içi Covid-19 Korku düzeylerinin karşılaştırılması için gruba ait kareler toplamı, serbestlik derecesi, kareler toplamı f ve p değerleri tablo 4'de gösterilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde sınıf düzeyine göre Covid-19 Korkusu düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 5. Cinsiyete Göre Depresyon Düzeyine İlişkin T Testi Tablosu

Cinsiyete Göre Depresyon Düzeyi Toplam Puan	Grup	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
	Erkek	56	2,18	0,61	2,53	116	.748
	Kadın	62	1,89	0,64			

Cinsiyete göre depresyon düzeyi farklılığının belirlenebilmesi için bağımsız gruplarda t test uygulanmıştır. Tablo 5 incelendiğinde çalışmaya katılan bireyler arasında cinsiyete göre depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Ortalama değerler incelendiğinde iki grubun yakın değerlerde depresyon düzeyine sahip olduğu görülmekte, aldıkları ortalama değerlerin yüksek olmadığı anlaşılmıştır.

Tablo 6. Sınıf Düzeyine Göre Depresyon Düzeyine İlişkin One Way Anova Tablosu

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplararası	4,212	3	1,40	3,65	,000
Grup içi	43,847	114	0,385		
Toplam	48,058	117			

Sınıf düzeyine göre Depresyon düzeyine ilişkin verilerin değişimini belirlemek için tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Sınıf düzeyine göre gruplararası ve grup içi depresyon seviyelerinin karşılaştırılması için gruba ait değerler tablo 6' da gösterilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde sınıf düzeyine göre depresyon düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p<0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğuna ulaşmak için Post Hoc Analizlerinden Tukey Testi uygulanmıştır.

Tablo 7. Post Hoc Analiz Sonuçları

Grup		Ortalama Fark	P
5	6	-,23638	,526
	7	-,00062	1,000
	8	,25160	,532
6	5	,23638	,526
	7	,23576	,408
	8	,48797*	,007
7	5	,00062	1,000
	6	-,23576	,408
	8	,25221	,429
8	5	-,25160	,532
	6	-,48797*	,007
	7	-,25221	,429

Tukey testine ait grup, Ortalama fark ve p değerleri Tablo 7' de gösterilmiştir. Analiz sonucu elde edilen sonuçlara göre sınıf düzeyine göre depresyon seviyelerindeki farklılığın 6. ve 8. sınıflar arasında olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Buna göre 6. sınıf düzeyindeki bireylerin depresyon düzeyi 8. sınıfta öğrenim gören bireylere göre daha yüksektir.

4. TARTIŞMA

Çalışma bulguları kapsamında, Covid-19' un sebep olduğu uzaktan eğitim esnasında Beden Eğitimi ve Spor dersine katılım sağlayan bireylerin Covid-19 korku düzeyi ve depresyon düzeylerinde bazı sosyodemografik özelliklere göre anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Öğrencilerden toplanan verilerin sonuçlarının genel ortalamalarına göre; öğrencilerin Covid-19 Korku Düzeylerinin ve Depresyon düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Örneklemin cinsiyet grubuna göre; Covid-19 Korku Düzeyi toplam puanı açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. Buna göre Beden Eğitimi ve Spor dersine katılım sağlayan öğrenciler arasında kadınların erkeklere göre Covid-19 Korku Düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre ulaşılan sonuçların bazı çalışmalarla paralel sonuçları gösterirken, bazı çalışmalarla zıt yönde olduğu söylenebilir. Wang ve arkadaşları (2020)' nın Çin' de yaşayan bireyler üzerinde yapmış olduğu çalışmada bireylerin Covid-19 salgınının sebep olduğu çeşitli psikososyal ve duyuşsal bozuklukların semptomlarını inlecemiş çalışma sonucunda kadın bireylerin Covid-19 korku düzeyinin erkeklere göre daha yüksek çıktığı ifade edilmiştir. Kırmızı ve arkadaşları (2021) yapmış oldukları çalışmada, araştırmamızın sonuçları ile paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Frank ve arkadaşları (2020), Covid-19' un depresyon ve bağımlılık ile bağlantısını incelediği çalışmasında bireylerin Covid-19 pandemisinde depresyon düzeylerinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Çalışma Covid-19 pandemisinde Beden Eğitimi ve Spor dersine katılım sağlayan bireylerden oluştuğundan farklı sınıf düzeylerine ait veriler toplanmıştır. Aynı çalışmadan elde edilen verilerin sonuçlarına göre; bireylerin Covid-19 Korku düzeylerinde sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığa ulaşılamamıştır. Çalışmadan elde edilen başka bir sonuca göre; bireyler arasında sınıf düzeylerine göre depresyon düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa ulaşılmış olup, 6. ve 8. sınıfta öğrenim görmekte olan bireyler arasında depresyon düzeyi bakımından farklılık tespit edilmiştir. Buna göre 6. sınıfta öğrenim gören bireylerin 8. sınıftaki bireylere göre depresyon düzeyi daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuç doğrultusunda Covid-19 pandemi sürecinin bireylerin eğitim yaşantısını etkilediği, çeşitli sınıf düzeyinde depresyon gibi çeşitli psikolojik problemlerine yol açtığına dair alan yazında çalışmalar mevcuttur. Czeisler ve arkadaşları (2020) yapmış oldukları çalışmada eğitim seviyesi farketmezsiniz Covid-19' un öğrencilerin depresyon düzeyini arttırdığını ve çeşitli psikolojik rahatsızlıklara yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bir çok çalışmada Covid-19 rahatsızlığı ile bağıntılı olarak bireylerde psikolojik problemlerin arttığı belirtilmektedir (Singh, 2020; Karataş, 2020). Ayrıca Covid-19 pandemi sürecinde ABD' de anksiyete belirtilerinin sıklığı, 2019 yılının ikinci kısmında ortaya çıkan kaygı bozukluğu vakalarından yaklaşık üç kat daha fazla olduğu belirtilmiştir. Bu sonuçtan hareketle COVID-19 pandemisinde yaşanan belirsizliklerin yanı sıra kısıtlamalar, eğitim-öğretime belirli süre ara verilmesi gibi etkenler öğrencilerin psikolojisini etkilemiş olabilir (Mukhtar, 2020).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Literatür incelenmesi sonrası elde edilen bilgilerde Covid-19 pandemi sürecinde, pandemi sürecinin etkilerine dair bir çok çalışma yapılmış ancak ortaokul seviyesinde öğrenim görmekte olan bireyler için çok çalışma yapılmadığı belirlenmiştir. Ortaokul dönemi bireyler yetişkinlik dönemine geçiş seviyesinde olduklarından pandemi sürecinin kişiliklerinin etkilerini ortaya koymanın yanı sıra okullarda uygulama olarak uygulanan Beden Eğitimi ve Spor dersinin bu süreçten ne şekilde etkileneceğini açığa çıkarmak düşüncesi ile yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre; Beden eğitimi ve spor dersine düzenli olarak katılım sağlayan öğrenciler arasında kadın bireylerin Covid-19 korku düzeyleri erkek öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha sedanter bir yaşam süremesi, pandemi sürecinde kadın öğrencilerin ev meşguliyetleri ile daha fazla zaman geçirip kendi kişisel yaşantıları için zaman ayıramaması bu duruma yol açmış olabilir. Bu durum yüz yüze eğitim sürecinde Beden Eğitimi ve Spor dersinde kadın öğrencilerin aktivitelere katılımlarını zorlaştırıp grupla yapılacak ders aktivitelerinde adaptasyonlarının zorlaşmasına sebep olabilir. Katılımcıların sınıf düzeylerine göre Covid-19 korku düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Öğrencilerin bu süreçte eğitimin devam etmemesi ve günlük zamanlarının büyük bölümünü bireysel işlerle geçirip sınıf seviyesi farketmeksizin genel çerçevede benzer günlük yaşantı sürmesi Covid-19 korku seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık olmamasına yol açmış olabilir. Bu sonuçtan hareketle Beden Eğitimi ve Spor derslerinde Covid-19 hakkında sınıf seviyesi farketmeksizin planlanacak etkinliklerin benzerlik göstermesini sağlayabilir.

Çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlardan hareketle; öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak depresyon düzeyleri arasında anlamlı farklılığa ulaşılamamıştır. Bu sonuç bireylerin okuldan uzak kalmasından hareketle günlük aktivitelerinin benzerlik göstermesi ve yaş gruplarının depresif bir yaşantının başlangıcında olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca çalışmanın kırsal bir bölgede yapılmasından hareketle öğrencilerin doğa ve aktif yaşamla iç içe olmaları depresyon düzeyinin düşük olup herhangi bir grubun anlamlı farklılık göstermemesi sonucunu doğurabilir. Sınıf düzeyine göre depresyon düzeyleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığa ulaşılmış olup bu farklılık yapılan analiz sonucunda 6. sınıf düzeyi ve 8. sınıf düzeyi öğrenciler arasında, 8. sınıf düzeyinde bireyler lehine çıkmıştır. Bu durum yaşları gereği 8. sınıfta öğrenim gören bireylerin yaşantı ve hastalıklara karşı daha bilgili olmalarının yanı sıra pandemi sürecinde yaşa bağlı olarak bireysel aktivitelerinin artmasından kaynaklı olabilir.

Salgın sürecinin bitimi bilinmediği için özellikle okullarda Covid-19 ile birlikte yaşamın önemi bireylere anlatılmalıdır. Ayrıca okullarda Covid-19 hakkında seminerler düzenlenip bireylerin bu konu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır. Beden Eğitimi dersi uygulama bir ders olduğu için Covid-19 sürecinde bu ders planlamasının tekrar yapılması ve bireylerin ders esnasında dikkat etmesi gereken hususlar konusunda Bireysel Eğitim Planları hazırlanmalıdır. Öğrencilerin sınıf düzeyi farketmeden çerçeve bir plan oluşturulup derslerin pandemi sürecinde bu planla birlikte yürütülmesi, Beden Eğitimi ve Spor derslerinde sınıf düzeylerine göre Covid-19 tedbirlerini içeren aktiviteler yaptırılıp öğrencilerin süreçten psikolojik olarak etkilenmeden geçiş yapmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The fear of COVID-19 scale: development and initial validation. *International journal of mental health and addiction*, 1-9.
2. Bakioğlu, F., Korkmaz, O., & Ercan, H. (2020). Fear of COVID-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*. doi: 10.1007/s11469-020-00331-y
3. Bao, Y., Sun, Y., Meng, S., Shi, J., & Lu, L. (2020). 2019-nCoV epidemic: address mental health care to empower society. *The Lancet*, 395(10224), e37-e38. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30309-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30309-3)
4. Beck, A. T., Ward, C., Mendelson, M., Mock, J., & Erbaugh, J. J. A. G. P. (1961). Beck depression inventory (BDI). *Arch Gen Psychiatry*, 4(6), 561-571.
5. Bertone-Johnson ER. (2009) Vitamin D and the occurrence of depression: causal association or circumstantial evidence? *Nutr Rev*; 67: 481-492.
6. Burgess, S., & Sievertsen, H.H. (2020). "Schools, skills, and learning: The impact of COVID-19 on education" *VoxEu.org*, 1.
7. Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri.
8. Czeisler MÉ, Rashon IL, Petrosky E. (2020) Mental health, substance use, and suicidal ideation during the COVID19 pandemic. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep* 2020; 69: 1049-1057.
9. Daniel, S. J. (2020). "Education and the COVID-19 pandemic", *Prospects*, ss. 1-6.
10. de Hoog, N., Stroebe, W., & de Wit, J. B. (2008). The processing of fear-arousing communications: How biased processing leads to persuasion. *Social Influence*, 3(2), 84-113. <https://doi.org/10.1080/15534510802185836>
11. Duarte Muñoz, M., & Meyer, T. (2020). Infectious diseases and football—lessons not only from COVID-19. *Science And Medicine In Football*. Vol. 4, NO. 2, 85–86 <https://doi.org/10.1080/24733938.2020.1749422>
12. Egunjobi, J. P. (2020). The Perception of Covid-19 as a Fear Factor in the Preparation for the Pandemic Aftermath.
13. Ekiz, T., İlman, E., Dönmez, E. (2020). Bireylerin Sağlık Anksiyetesi Düzeyleri İle Covid-19 Salgını Kontrol Algısının Karşılaştırılması. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(1), 139-154.
14. Frank, A., Fatke, B., Frank, W., Förstl, H., Hölzle, P., (2020). Depression, dependence and prices of the COVID-19-Crisis. *Brain Behav., Immunity*. <https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.04.068>.
15. Goyal, K., Chauhan, P., Chhikara, K., Gupta, P., & Singh, M. P. (2020). Fear of COVID 2019: First suicidal case in India. *Asian Journal of Psychiatry*, 49, e101989. doi: 10.1016/j.ajp.2020.101989
16. Karamustafalıoğlu O, Yumrukçal H. (2011) Depresyon ve anksiyete bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*; 45: 65-74.
17. Karataş, Z. (2020). COVID-19 Pandemisinin Toplumsal Etkileri, Değişim ve Güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 3-15.
18. Kırmızı, M., Yalçınkaya, G., & Şengül, Y.S. (2021). Gender differences in health anxiety and musculoskeletal symptoms during the COVID-19 pandemic. *Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation*, 34(2), 161–167.
19. Major, B., Cozzarelli, C., Horowitz, M. J., Colyer, P. J., Fuchs, L. S., Shapiro, E. S., ... & Waldo, C. R. (2000). *Encyclopedia of psychology*: 8 volume set.

20. Mamun, M. A., & Griffiths, M. D. (2020). First COVID-19 suicide case in Bangladesh due to fear of COVID-19 and xenophobia: Possible suicide prevention strategies. *Asian journal of psychiatry*, 51, 102073. doi: 10.1016/j.ajp.2020.102073
21. Moghanibashi-Mansourieh, A. (2020). Assessing the anxiety level of Iranian general population during COVID-19 outbreak. *Asian journal of psychiatry*, 102076. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102076>
22. Mukhtar S., (2020). Mental Health and Psychosocial Aspects of Coronavirus Outbreak in Pakistan: Psychological Intervention for Public Mental Health Crisis, *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 102069. Advance online publication. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102069>
23. Pakpour, A. H., & Griffiths, M. D. (2020). The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*.
24. Satici, B., Gocet-Tekin, E., Deniz, M. E., & Satici, S. A. (2020). Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its association with psychological distress and life satisfaction in Turkey. *International Journal of Mental Health and Addiction*, doi: 10.101007/s11469-020-00294-0
25. Savaşır I, Şahin N.H. (1997). Bilişsel- davranışçı terapilerde değerlendirme: Sık kullanılan ölçekler. *Türk Psikologlar Derneği yayınları*. Ankara
26. Shigemura, J., Ursano, R. J., Morganstein, J. C., Kurosawa, M., & Benedek, D. M. (2020). Public responses to the novel 2019 coronavirus (2019-nCoV) in Japan: Mental health consequences and target populations. *Psychiatry and clinical neurosciences*, 74(4), 281. doi: 10.1111/pcn.12988
27. Singh S, Dixit A, Joshi G. (2020). Is compulsive social media use amid COVID-19 pandemic addictive behavior or coping mechanism?. *Asian J Psychiatry* 2020; 54: 102290.
28. Tanhan, A. & Strack, R. W. (2020). "Online Photovoice To Explore and Advocate for Muslim Biopsychosocial Spiritual Wellbeing and Issues: Ecological Systems Theory and Ally Development", *Current Psychology*, ss. 1-16. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00692-6>.
29. Tanhan, A. (2020). "COVID-19 sürecinde online seslifoto (OSF) yöntemiyle biyopsikososyal manevi ve ekonomik meseleleri ve genel iyi oluş düzeyini ele almak: OSF'nin Türkçeye uyarlanması. [Utilizing online photovoice (OPV) methodology to address biopsychosocial spiritual economic issues and wellbeing during COVID-19: Adapting OPV to Turkish.]", *Turkish Studies*, 15(4), 1030-1086.
30. Truschel, J. (2020) Depression definition and DSM-5 diagnostic criteria. Retrieved from: <https://www.psychom.net/depression-definition-dsm-5-diagnostic-criteria/>
31. Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S., & Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International journal of environmental research and public health*, 17(5), 1729. <https://doi.org/10.3390/ijerph17051729>
32. World Health Organisation, Coronavirus Disease (COVID-19) Outbreak (2020). <https://www.who.int/emergencies/diseases/novelcoronavirus-2019>, (Erişim Tarihi: 26.02.2020).
33. Zandifar, A., & Badrfam, R. (2020). Iranian mental health during the COVID-19 epidemic. *Asian journal of psychiatry*, 51, 101990. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.101990>